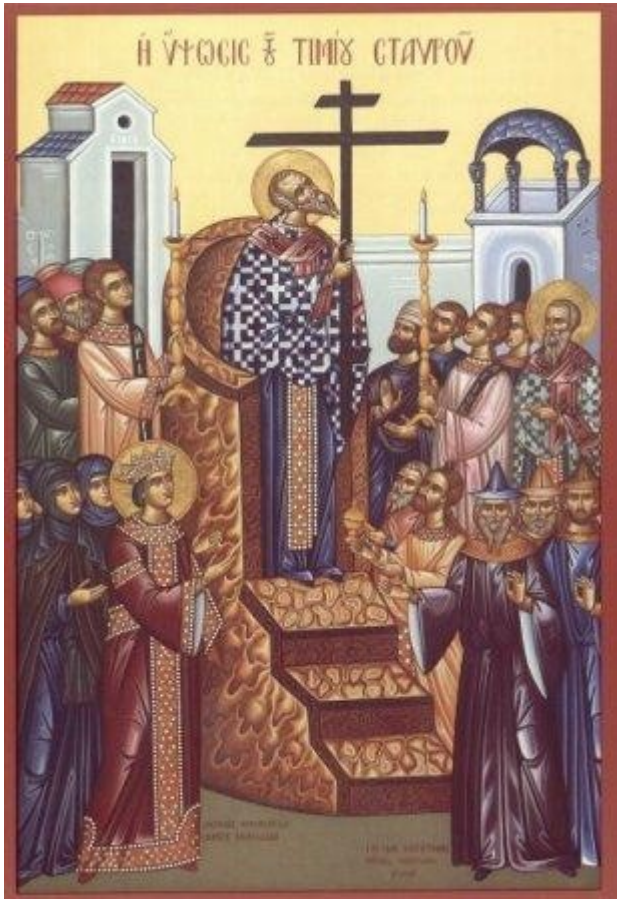

Η Ύψωση του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού (14 Σεπτεμβρίου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Σύντομη ιστορική αναφορά

Ο Καθηγητής Ι. Φουντούλης γράφει για τη θέσπιση της γιορτής αυτής: Οι ιστορικές αρχές της γιορτής χάνονται μέσα στην πολιά αρχαιότητα. Στις 13 Σεπτεμβρίου του έτους 335 έγιναν τα εγκαίνια του μεγάλου ναού της Αναστάσεως, που έκτισε ο Μέγας Κωνσταντίνος στον τόπο της ταφής του Κυρίου. Έκτοτε κατά την επέτειο των Εγκαίνιων, μεγάλη πανήγυρις εγίνετο στα Ιεροσόλυμα. Και στα σημερινά μας λειτουργικά βιβλία, την ίδια ημέρα αναγράφεται η μνήμη των Εγκαίνιων της Αγίας Χριστού του Θεού ημών Αναστάσεως, και η Ακολουθία της ημέρας αναφέρεται στα Εγκαίνια του Ναού εκείνου. Η εορτή διαρκούσε οκτώ ημέρες. Την δευτέραν ημέρα της εορτής, την 14 Σεπτεμβρίου, κατά την μαρτυρίαν αρμενικού λειτουργικού κειμένου του Ε΄ αιώνας, εγίνετο σύναξις εις τον Γολγοθά και έδειχναν τον Τίμιο Σταυρό σε όλο το

εκκλησίασμα. Ο Τίμιος Σταυρός του Χριστού ήταν το σεβασμιώτερο κειμήλιο του ναού της Αναστάσεως και ήταν επόμενο, ειδική πανήγυρις να καθιερωθεί για αυτόν, επί τη ευκαιρία της συρροής του λαού για τον εορτασμό των Εγκαινίων.

Εκκλησιαστικοί συγγραφείς, επίσης, του 4ου και 5ου μ. Χ. αιών. μιλούν για τη θαυματουργική ανεύρεση του Τιμίου Σταυρού του Κυρίου μας. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, το 395, αναφέρει, ότι στο Γολγοθά ανευρέθησαν τρεις σταυροί, μεταξύ των οποίων αναγνωρίστηκε ο Σταυρός του Κυρίου, πού ήταν στη μέση των δύο άλλων και είχε και τη γνωστή επιγραφή (Εις το κατά Ιωάννη, ομιλία 85, 1). Άλλοι συγγραφείς μιλούν για τα θαύματα που έγιναν, τα οποία έγιναν αιτία να αναγνωριστεί ο Σταυρός του Κυρίου. Ένα τέτοιο θαύμα αναφέρει και το Συναξάρι της γιορτής της Ύψωσης: Διαπορούσης δε της Βασιλίσσης (Αγίας Ελένης), τίς αν είη ο του Κυρίου Σταυρός, διά της εις θανούσαν γυναίκα χήραν θαυματουργίας δείκνυται· και ανέστη τη τούτου προσψάσει· των δε λοιπών δύο σταυρών των Ληστών μηδέν εις τούτο ενδειξαμένων εις θαυματοποιίας υπόδειγμα. Ον δήτα Τίμιον Σταυρόν προσεκύνησεν η Βασίλισσα και ησπάσατο μετά της Συγκλήτου απάσης.

Η ιστορία αναφέρει, πράγματι, ότι το 326 η Αγία Ελένη πήγε στα Ιεροσόλυμα, για να προσκυνήσει τους Αγίους Τόπους και να ευχαριστήσει τον Θεό για τις επιτυχίες που είχε ο γιος της, ο Μεγάλος Κωνσταντίνος. Εκεί, όμως, άρχισε και τις ανασκαφές, για την ανεύρεση του Τιμίου Σταυρού, αφού πρώτα γκρέμισε τον ειδωλολατρικό ναό της θεάς Αφροδίτης, που υπήρχε στο Γολγοθά. Βρέθηκαν τρεις σταυροί. Ο, τότε, επίσκοπος Ιεροσολύμων Μακάριος (314-333), με αρκετούς ιερείς, αφού έκαναν δέηση, άγγιξε το σώμα μιας κυρίας που είχε πεθάνει, πάνω στους σταυρούς. Όταν ήλθε η σειρά και άγγιξε τον τρίτο σταυρό, που ήταν του Κυρίου μας, η γυναίκα αμέσως αναστήθηκε. Η είδηση διαδόθηκε σαν αστραπή σε όλα τα μέρη της Ιερουσαλήμ. Πλήθη πιστών άρχισαν να συρρέουν για να δουν τον Τίμιο Σταυρό. Άρχισαν, δε, να κράζουν το Κύριε Ελέησον. Από τότε, λοιπόν, επικράτησε η γορτή της Ύψωσης.

Αυτή την Ύψωση καθιέρωσαν οι Άγιοι Πατέρες να γιορτάζουμε στις 14 Σεπτεμβρίου (είναι μέρα νηστείας, για να μπορέσουμε, εμείς οι πιστοί να προσκυνήσουμε το ζωομόριστον ξύλον και τον θαυμάτων θησαυρόν, το συνθετοτρισόλβιον Σταυρόν και χαρίτων παροχέα (α΄ Οίκος στον Τίμιο Σταυρό),

για να μπορέσουμε κι εμείς να υψώσουμε μέσα στις ψυχές μας το Σταυρό του Κυρίου μας, που αποτελεί το κατ' εξοχήν όπλο κατά του διαβόλου. Ορισμένοι Συναξαριστές αναφέρουν αυτή τη μέρα και την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού στην Κωνσταντινούπολη το 628, από το βασιλιά Ηράκλειο, ο οποίος είχε νικήσει τους Αβάρους, που είχαν αρπάξει το Σταυρό από τους Αγίους Τόπους, και ο Ηράκλειος τον ξαναπήρε.

Σταυρός, ο φύλαξ πάσης της Οικουμένης

Σταυρός, η ωραιότητα της Εκκλησίας

Σταυρός, βασιλέων το κραταίωμα

Σταυρός, πιστών το στήριγμα

Σταυρός, Αγγέλων η δόξα και το δαιμόνων τραύμα.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος για τον Τίμιο Σταυρό

Ο Σταυρός είναι το θέλημα του Πατρός, η δόξα του Μονογενούς, η αγαλλίαση του Πνεύματος, ο κόσμος των αγγέλων, η ασφάλεια της Εκκλησίας, το καύχημα του Παύλου (Άπαντα, 2: 472)

Σήμερα σταυρώνεται ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός και εμείς γιορτάζουμε για να μάθεις, ότι ο Σταυρός είναι γιορτή και πανήγυρη πνευματική. Πριν, ο Σταυρός

ήταν συνώνυμος της καταδίκης, αλλά τώρα έγινε αντικείμενο πολύτιμο (Άπαντα, 2: 476).

Και τι δεν μας έδωσε ο Σταυρός! Το λόγο για την αθανασία της ψυχής, για την ανάσταση των σωμάτων, για τον απεγκλωβισμό από το παρόν και την ελπίδα για το μέλλον ... Αγγέλους έκανε τους ανθρώπους! (Άπαντα, 10:32).

Ας αναζητήσουμε οι πιστοί καταφύγιο κάτω από τις πτέρυγες του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού. Γιατί ο σταυρός εκτείνεται και στα τέσσερα άκρα, που σημαίνει, ότι ο σταυρωθείς Θεός υπάρχει για όλες τις χώρες και αγκαλιάζει τα πέρατα του κόσμου (Άπαντα, 2:472).

Ο Αδάμ με τη βρώση του ξύλου κατέπεσε, μα ο νέος Αδάμ με το ξύλο του Σταυρού μας εξύψωσε (Άπαντα, 11: 904).

Δρ Ελένη Ρωσσίδου-Κουτσού Φιλολόγος-Βυζαντινολόγος

Πηγή: churchofcyprus.org.cy